

Одним із завершальних етапів підготовки студентів на кафедрі екстремальної та військової медицини є проведення навчальних зборів. Вони проводяться зі студентами-курсантами V курсу як на базі кафедри, так і у військових частинах Чернівецького гарнізону. Під час навчальних зборів передбачено проведення навчальних стрільб, спортивних змагань між навчальними взводами та прийняття військової присяги на вірність народу України.

Після закінчення навчання, студенти VI курсу проходять військово-лікарську комісію і атестуються на присвоєння первинного офіцерського звання „молодший лейтенант медичної служби” запасу.

З моменту відновлення кафедри, професорсько-викладацький склад проводить активну роботу з відбору кандидатів до вступу в Українську військово-медичну академію за спеціальностями: „Хірургія”, „Анестезіологія”, „Терапія”, „Стоматологія”, „Епідеміологія”, „Фармація”, „Загальна практика”. Впродовж 2001-2003 років до Української військово-медичної академії вступили 12 студентів.

З 1 березня 2003 року введено в дію наказ Міністра оборони України, Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України від 10 лютого 2003 року, № 31/68/53 „Про удосконалення системи підготовки офіцерів медичної служби запасу”. Згідно з цим наказом та наказом ректора Буковинської державної медичної академії від 25 липня 2003 року № 06-0, кафедру екстремальної і військової медицини перейменовано на кафедру медицини катастроф та військової медицини.

THE HISTORY OF THE DEPARTMENT OF MEDICINE OF CATASTROPHES AND MILITARY MEDICINE OF BUKOVINIAN STATE MEDICAL ACADEMY

I.G.Birjuk, V.V.Hordlienko, V.D.Moisiuk, V.I.Stefanchuk, V.V.Boiko, V.V.Bendas

Abstract. The history of the development of the Department of the Medicine of Catastrophes and Military Medicine of Bukovinian State Medical Academy is elucidated. The main stages of its development and ways of the Department's activities are shown. The list of its administration staff from 1944 till 2004 is presented.

Key words: department, history, medicine of catastrophes, military medicine.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

Buk. Med. Herald. – 2004. – Vol.8, №3.- P.222-225

Надійшла до редакції 15.04.2004 року

УДК 614.2 (091)

В.Е.Кардаш, В.Л.Таралло, О.В.Петюх

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Кафедра соціальної медицини та організації охорони здоров'я (зав.- доцент В.Е.Кардаш)
Буковинської державної медичної академії

Резюме. Описана 60-річна історія становлення та розвитку кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я. Наведені основні наукові і педагогічні досягнення кафедри. Згадані всі співробітники, їхні наукові та педагогічні набутки. Вказано перспективи розвитку кафедри.

Ключові слова: історія, кафедра соціальної медицини та організації охорони здоров'я, педагогічні та наукові досягнення, співробітники.

Кафедра соціальної гігієни та організації охорони здоров'я (тепер кафедра соціальної медицини та організації охорони здоров'я) заснована в липні 1945 року. Першим її завідувачем був заслужений лікар, у минулому нарком охорони здоров'я Киргизької РСР, доцент Любинець Степан Ксенофонович. Він приділяв велику увагу становленню навчального процесу, а також вивченню розвитку медицини на Буко-

вині, заснував у Чернівцях санітарно-бактеріологічний інститут. Залишив кафедру в 1952 році у зв'язку зі станом здоров'я.

З 1952 по 1955 рр. кафедрою завідував доктор медичних наук, професор В.С.Нікітський, у минулому видатний теоретик охорони здоров'я. Багато наукових праць присвятив історії охорони здоров'я України і Буковини зокрема.

У жовтні 1955 р. кафедру очолив заслужений лікар, доцент О.С.Рябищенко. Багато зробив по вивченню історії охорони здоров'я в західних регіонах України, в тому числі Північної Буковини. Підготував двох кандидатів наук. У 1966 році у зв'язку зі станом здоров'я перейшов на посаду доцента цієї ж кафедри.

З 1966 по 1971 рр. кафедрою завідував доцент Ф.С.Рюхов. Наукові роботи цього періоду кафедри в основному були присвячені розробці потреб охорони здоров'я в медичних кадрах.

У 1972 р. кафедру очолив доцент Ц.В.Ясинський. Ним велика увага приділялася вдосконаленню навчального процесу на кафедрі, розробці профілактичних заходів для зменшення захворюваності та травматизму робітників промислових підприємств і трудівників сільського господарства області. Запропонований науковий напрямок одержав високу оцінку ВАКУ (Бюлетень ВАКУ №3, 1992 р.) і був визнаний як перспективний у розробці основ профілактики хронічних захворювань. У цей період на кафедрі було підготовлено 7 кандидатських та 2 докторські дисертації, опубліковано 147 наукових праць, у тому числі 6 методичних рекомендацій. Розроблені разом з Білоруським НДІ кардіології методичні рекомендації з прогнозування серцево-судинних захворювань впроваджені в практику охорони здоров'я на союзному та республіканському рівнях. Винахід міні - ЕОМ "Прогноз" з реалізації систем прогнозування одержав високу оцінку на міжнародній виставці "Кардіологія"-82" та рекомендований для впровадження в практику охорони здоров'я.

З 1982 по 1985 рр. виконував обов'язки завідувача кафедри доцент В.Л.Таралло. У 1988р. кафедра ввійшла до складу кафедри загальної гігієни. У жовтні 1993 р. її було відновлено, а завідувачем кафедри був призначений доктор медичних наук, професор Ц.В.Ясинський (1993 - 1998 рр.). У 1999 - 2001 рр. кафедрою завідував доцент В.Л.Таралло.

З липня 2001 року кафедру очолив доцент В.Е.Кардаш. Наукова робота кафедри ведеться за такими напрямками: 1. Визначення чинників реального способу життя (РСЖ) та основних принципів побудови моделі здорового способу життя (ЗСЖ) для хворих на серцево-судинну патологію. 2. Дослідження закономірностей щодо формування здоров'я населення, розробка наукових основ управління охороною здоров'я. 3. Демографічні процеси та репродуктивне здоров'я. 4. Розповсюдженість порушень ритму та провідності серця у жителів м. Чернівці.

20-21 жовтня 2003 року кафедрою проведена науково-практична конференція "Актуальні питання соціальної медицини та охорони здоров'я", під час якої відбулося засідання круглого столу з міжнародною участю (Канада, Росія) на тему "Обговорення проекту Закону України "Про охорону здоров'я населення від шкідливих наслідків вживання тютюнових виробів" (внесений на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Поліщуком М.Є., Богатирьовою Р.В.)

У даний час на кафедрі працюють:

Завідувач кафедри Кардаш Василь Едуардович у 1983 році закінчив Чернівецький державний медичний інститут з відзнакою. З 1983 по 1985 рік проходив навчання в клінічній ординатурі на кафедрі хірургічних хвороб №2. З вересня 1985 року по 01.09.1994 року працював асистентом кафедри соціальної гігієни та ООЗ. У 1990 році захистив кандидатську дисертацію на тему: "Особливості профілактики гіпертонічної хвороби і її ускладнень серед сільського населення". З 01.09.1994 року В.Е.Кардаш - старший викладач цієї ж кафедри. З 01.09.1997 року - доцент кафедри, а з липня 2001 року - завідувач кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

В.Е.Кардаш - висококваліфікований викладач, володіє глибокими знаннями з соціальної медицини, організації охорони здоров'я та економіки охорони здоров'я. Проводить плідну виховну роботу зі студентами, яка позитивно впливає на формування майбутніх лікарів. В.Е.Кардаш є автором біля 50 наукових статей, 8 навчально-методичних посібників, 2 методичних рекомендацій, 3 інформаційних листків.

В.Е.Кардаш працював за сумісництвом головою студентського профкому, заступником декана, з 2002 року по даний час - проректор БДМА з побуту, є членом ректорату академії.

Доцент кафедри, д.мед.н. Чебан Василь Іванович у 1969р. закінчив Чернівецьке медичне училище, а в 1977 р. - Чернівецький державний медичний інститут за спеціальністю "Лікувальна справа". Працював у системі лікарсько-санітарної до-

Кафедра соціальної медицини та організації охорони здоров'я

На фото (зліва направо): 1-й ряд – старший лаборант Петюх О.В., доцент Чебан В.І., зав.кафедри, доцент Кардаш В.Е., доцент Таралло В.Л., асистент Микалюк Л.В.

2-й ряд – асистент Навчук І.В., старший лаборант Бицко Н.І., асистент Понцак С.І., асистент Ясинська Е.Ц., асистент Михайлик В.А., асистент Зубович А.П.

помоги Міністерства шляхів сполучення (Карельська АР) на посадах дільничного, цехового терапевта, заступника та головного лікаря відомчої лікарні. З 1983 по 1985 рр. навчався в клінічній ординатурі на кафедрі соціальної гігієни та організації охорони здоров'я Чернівецького медичного інституту, після чого працював асистентом даної кафедри.

У 1991 році захистив дисертацію "Особенности заболеваемости и медицинского обслуживания растениеводов" і отримав науковий ступінь кандидата медичних наук. З 1991 по 1997 рр. працював на посаді завідувача лабораторії НДІ медико-екологічних проблем МОЗ України. У 1993 р. йому присвоєне вчене звання старшого наукового співробітника.

З 1998 р. обіймає посаду доцента кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я Буковинської державної медичної академії. На кафедрі відповідає за навчально-методичний процес.

Має 75 наукових робіт, автор монографії "Джерела здоров'я родини" і двох методичних посібників: "Культура та мистецтво спілкування лікаря як засіб психо-профілактики" та "Лікарська мудрість та майбутнє здоров'я". Чебан В.І. є співавтором розробки та реалізації Національних програм "Репродуктивне здоров'я 2002-2006 рр.", "Діти України", трьох галузевих нововведень, методичних рекомендацій та інформаційного листа, які стосуються вдосконалення медико-соціальної профілактики порушень формування репродуктивного здоров'я. У 2004 р. захистив докторську дисертацію "Репродуктивне здоров'я населення та розробка системи медико-соціальної профілактики порушень його формування".

Доцент кафедри, к.мед.н. Таралло Володимир Леонідович отримав вищу освіту в Красноярському медичному інституті (Росія), який закінчив у 1969 році. Захистив кандидатську дисертацію з теми "Кібернетична діагностика хронічних субфебрилітетів" у 1973 році. До 1978 року працював старшим викладачем кафедри соціальної гігієни та організації охорони здоров'я Красноярського медичного інституту, а з 1978 - доцентом кафедри соціальної гігієни та організації охорони здоров'я Чернівецького медичного інституту. У 1983-1985 рр. очолював кафедру, у 1988-1993 рр. - курс і в 1999-2001 рр. - знову кафедру соціальної медицини та організації охорони здоров'я. Основний напрямок його наукової праці - розробка теоретичних, методичних та інформаційних основ здоров'я населення та управління охороною здоров'я. Автор чотирьох монографій, одного навчального посібника (2003), шести винаходів, двох законів - "Закону виживання популяцій" та "Закону виживання реальних поколінь", зареєстрованих Міжнародною Реєстраційною Палатою інтелектуальної Новизни РЕС ООН, 18 брошур, шести методичних рекомендацій, 152 наукових статей. Основний науковий здобуток - розробка теорії прямих інтегральних показників здоров'я, відповідних нормативів та еталонів громадського здоров'я, антропоіндикативних параметрів сприятливості території для проживання людей, їх здоров'я та виживання. Розробив

нові методи синтетичного аналізу поширеності та динаміки хвороб системи кровообігу, онкологічних та легеневих, смертності населення за всіма класами, вперше визначив граничний вік існування поколінь на всіх територіях України. Велику увагу приділяє удосконаленню навчального процесу на кафедрі - автор 18 друкованих навчальних рекомендацій, 10 статей з навчально-методичних питань.

Асистент кафедри, к.мед.н. Зубович Антон Полікарпович після закінчення медичного інституту працював у Донецькій області головним лікарем дільничної лікарні, завідувачем хірургічного відділення і заступником головного лікаря районної лікарні; у Чернівецькій області - головним лікарем дільничної лікарні, заступником головного лікаря обласної клінічної лікарні з оргметодроботи, заступником завідувача облздороввідділу, а з 1974 по 1995 рр. - головним лікарем обласної клінічної лікарні.

Закінчив клінічну ординатуру на кафедрі ЛОР хвороб Чернівецького медичного інституту, у 1975 році захистив кандидатську дисертацію, а в 1980 р. йому було присвоєно почесне звання заслуженого лікаря України. Нагороджений орденами "Трудового Червоного Знамени", "Знак Почести", медаллю "Ветеран Труда", значком "Отличнику здравоохранения".

Працюючи на посаді асистента кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я, Зубович А.П. проявив себе здібним викладачем, вміло поєднує проведення практичних занять для студентів з практикою охорони здоров'я та досягненнями медичної науки. Йому притаманні висока дисципліна, відповідальність за доручену справу. Він постійно працює над удосконаленням своєї педагогічної майстерності та професійного рівня. За роки роботи в системі охорони здоров'я та в БДМА опублікував понад 60 наукових робіт.

Крім педагогічної роботи Зубович А.П. виконує обов'язки члена комісії академії з питань впровадження в практику охорони здоров'я нових методик діагностики та лікування, члена організаційно-методичної комісії академії, члена вченої ради факультету бакалаврів з відділенням молодших медичних і фармацевтичних фахівців, відповідає за спільну роботу кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я з органами і закладами охорони здоров'я Чернівецької області.

Асистент кафедри, к.мед.н. Ясинська Ельвіра Цезарівна в 1992 році закінчила Чернівецький державний медичний інститут з відзнакою. З 1992 по 1994 рік проходила інтернатуру по терапії. Отримала сертифікат лікаря-терапевта. У 1994 році вступила в аспірантуру при кафедрі соціальної медицини та ООЗ, яку достроково закінчила захистом кандидатської дисертації на тему "Епідеміологія, профілактика та прогнозування ішемічної хвороби серця серед жителів малих міст" під керівництвом проф. В.К.Ташука в 1996 році. Вона є автором 27 наукових праць.

Асистент Навчук Ігор Васильович у 1987 році закінчив з відзнакою Одеське медичне училище №3, а в 1998 р. - Буковинську державну медичну академію. З 1998 по 2000 рік навчався в інтернатурі за спеціальністю "Лікар-анестезіолог". З вересня 2000 року працює асистентом кафедри соціальної медицини та ООЗ, завідує студентським гуртожитком БДМА №2. У даний час працює над виконанням кандидатської дисертації на тему "Розробка та наукове обґрунтування системного застосування моделей первинної та вторинної профілактики артеріальної гіпертензії (АГ) у сільського населення".

І.В.Навчук є автором 8 наукових робіт, з них 1 - методичний посібник для студентів, 2 - методичні рекомендації та 5 - наукових статей. Бере активну участь у науковій роботі кафедри, громадському житті, виховній роботі зі студентами та господарській діяльності академії.

Асистент кафедри Понцак Сергій Іванович у 1998 році закінчив Буковинську державну медичну академію. З 1998 р. по 2000 р. навчався в інтернатурі за спеціальністю "Акушерство та гінекологія", з березня 2000 року працює на кафедрі соціальної медицини та ООЗ. Бере активну участь у науковій роботі кафедри, громадському житті, виховній роботі зі студентами та господарській діяльності академії.

У даний час працює над виконанням кандидатської дисертації на тему: "Обґрунтування напрямів соціально-медичної профілактики анемії вагітних". С.І.Понцак є автором методичної рекомендації для лікарів "Анемії: нова класифікація, нові препарати, нові можливості лікування" та чотирьох наукових статей.

Асистент кафедри Михайлик Володимир Анатолійович у 1973 році вступив до Івано-Франківського медичного інституту. У 1979 році закінчив Самарський військово-медичний факультет. З 1979 по 1994 рр. працював на офіцерських посадах. У 1994 році звільнився з лав Збройних сил із посади старшого викладача військової кафедри БДМА і з того ж року працює на посаді викладача кафедри соціальної ме-

дицини та організації охорони здоров'я. Має друковані наукові та навчально-методичні праці. За зразкову службу та сумлінну працю нагороджений медалями та грамотами.

Вацик Марія Захарівна працює асистентом кафедри за сумісництвом з 1999 року. М.З.Вацик - завідувач відділення медичної статистики обласної клінічної лікарні, обласний спеціаліст із медичної статистики Управління охорони здоров'я Чернівецької обласної державної адміністрації, лікар-організатор вищої атестаційної категорії з 1983 року. Нагороджена в 1985 р. значком "Відміннику охорони здоров'я"

Асистент Білоус Володимир Іванович - полковник медичної служби у відставці, військовий лікар - токсиколог. Закінчив Рівненське медичне училище (1958), 4 курси Луганського медінституту (1961-1965), Горьківський військово - медичний факультет (1967) і військово - медичну академію ім. С.М.Кірова - факультет підготовки керівного складу медичної служби Збройних сил (1974). У Буковинській державній медичній академії працює з 1981 року старшим викладачем токсикології і медичного захисту від зброї масового знищення, заступником начальника навчальної частини військової кафедри (1981-1992), старшим викладачем курсу токсикології при кафедрі фармакології (1993-1994), директором історико-медичного музею академії (з 1994 року) і за сумісництвом - асистентом (1994-1996) кафедри соціальної медицини та ООЗ.

Автор 72 друкованих наукових праць і 15 рацпропозицій, у тому числі монографії "Талотоксинози" (2002) і навчального посібника для військових лікарів "Методика підготовки і проведення тактико-спеціальних навчань з розгортанням і організації роботи медичного пункту полку" (1978). Працює над підготовкою навчального посібника з історії медицини і фармації для студентів медичних та фармацевтичних навчальних закладів.

Дробніс Борис Якович тривалий час працював на кафедрі доцентом (1966-2001 рр.), вніс вагомий внесок у вивчення історії медицини на Буковині. Перед приходом на кафедру Борис Якович пройшов школу практичного лікаря і керівника обласного Будинку санітарної освіти. Захистив дисертацію у 1967 році на тему "Вплив санітарного просвіщення на здоров'я животноводов". Студенти з вдячністю згадують про чудові якості Бориса Яковича як лектора. Його часто запрошують випускники на свої зустрічі, як одного з перших випускників нашої академії.

Вагомий внесок у підготовку лікарів внесли також асистенти, які у свій час працювали на кафедрі: **О.О.Воробйов, Л.Р.Єгорушкіна, Т.Ю.Косяченко, А.М.Здоровицький, В.І.Зімагоров, П.О.Романько.**

Старший лаборант Петух Ольга Володимирівна працює на кафедрі з 1970 року. За ці роки опанувала методики соціально-гігієнічного дослідження, брала участь у науковій роботі кафедри, у підготовці та проведенні Міжнародної науково-практичної конференції "Актуальні питання соціальної медицини та охорони здоров'я". Нагороджена медаллю "Ветеран праці".

Старший лаборант Бицко Наталія Іванівна в 2002 році закінчила з відзнакою ЧНУ ім.Ю.Федьковича. На кафедрі працює з 1995 року. Відповідає за організацію методичного забезпечення кафедри; бере активну участь у науковій роботі кафедри; брала участь у підготовці та проведенні Міжнародної науково-практичної конференції "Актуальні питання соціальної медицини та охорони здоров'я". Займається викладацькою діяльністю - працює за сумісництвом викладачем на кафедрі іноземних мов.

У даний час на кафедрі проводиться інтенсивно навчально-методична робота, пов'язана з відкриттям нових факультетів та спеціальностей. З 2001 року на кафедрі здійснюється підготовка студентів факультету бакалаврів з відділенням молодших медичних та фармацевтичних фахівців за спеціальністю "Фармація", освітньо-кваліфікаційного рівня - молодший спеціаліст за кваліфікацією "Фармацевт". Протягом двох років вони вивчають такі дисципліни, як "Організація і економіка фармації", "Менеджмент та маркетинг у фармації". Лекції студентам читають провізори вищої категорії **Акжигітов Геннадій Назарович** та **Кушнір Володимир Дмитрович**; вони також проводять і практичні заняття зі студентами II курсу. Практичні заняття зі студентами I курсу проводять **Галкіна Віра Олександрівна** та **Микалюк Людмила Вікторівна**, що працюють за сумісництвом. Всі викладачі також керують переддипломною практикою студентів з "Організації та економіки фармації".

Розширення кількості спеціальностей, за якими навчаються студенти в академії, вимагає постійної праці та пошуку нових форм і методів викладання навчального матеріалу з інтенсивною видавничою діяльністю співробітників кафедри. У даний час кафедра в повному обсязі забезпечена методичними матеріалами для прове-

дення лекцій та практичних занять із студентами всіх факультетів академії. Наказом ректора №94-в від 23.02.2004 року "Про заохочення учасників 85-ї підсумково-наукової конференції, присвяченої 60-річчю БДМА" колективу кафедри оголошена подяка.

THE HISTORY OF THE DEPARTMENT OF SOCIAL MEDICINE AND ORGANIZATION OF HEALTH PROTECTION

V.E.Kardash, V.L.Tarallo, O.V.Petiukh

Abstract. The 60 year history of the formation and development of the Department of Social Medicine and Organization of Health Protection has been described. The basic scientific and pedagogical achievements have been adduced. All the members of the teaching staff, their research and pedagogical attainments have been mentioned. Perspectives of the Department's development have been indicated.

Key words: history, Department of Social Medicine and Organization of Health Protection, pedagogical and scientific achievements, staff members.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

Buk. Med. Herald. – 2004. Vol.8, №3.- P.225-230

Надійшла до редакції 26.03.2004 року